

آناتومی عمومی

مؤلف: دکتر فاطمه بیاضی

(استادیار علوم تشریح دانشگاه علوم پزشکی جیفت)

سرشناسه: سیدی، فاطمه، ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور: آناتومی عمومی / مولف فاطمه سیدی.

مشخصات نشر: کرمان: خدمات فرهنگی کرمان: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جیرفت، انتشارات، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۲۴۳ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۵-۲۸۴-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: واژه‌نامه.

موضوع: کالبدشناسی انسان-- راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع: Human anatomy-- Study and teaching (Higher)

موضوع: انسان-- فیزیولوژی -- راهنمای آموزشی (عالی)

موضوع: Human physiology -- Study and teaching (Higher)

شناسه افزوده: دانش‌نامه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جیرفت. انتشارات

رده بندی کنگره QM: ۲/۲۱

رده بندی دیویی: ۰۷۶/۶۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۸۲۰۷۸۲

انتشارات خدمات فرهنگی کرمان و انتشارات دانشگاه علوم پزشکی جیرفت

کرمان: خیابان شریعتی، جنب کتابفروشی فرهنگ

تلفن: ۰۳۴-۳۲۲۲۰۶۸۰ دورنگار: ۰۳۴-۳۲۲۲۴۶۰۸

جیرفت: میدان شاهد دانشگاه علوم پزشکی جیرفت

آناتومی عمومی

مؤلف: دکتر فاطمه سیدی

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۹۸

چاپ و صحافی: فرهنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۵-۲۸۴-۷

حق چاپ محفوظ است.

درس آناتومی یکی از ضروری‌ترین دروس علوم پایه می‌باشد. هر ساله کتاب‌های ترجمه زیادی در این زمینه، جهت دانشجویان پزشکی و رشته‌های وابسته به آن منتشر می‌شود. بسیاری از این کتاب‌ها به دلیل عناوین کلی، مانند «آناتومی سر و گردن، تنه و اندام‌ها» و حجم زیاد موضوعات، جهت مطالعه دانشجویان مقاطع کاردانی، کارشناسی و درس آناتومی عمومی دانشجویان دندانپزشکی و داروسازی مناسب نمی‌باشند. به این منظور کتب آناتومی عمومی نیز در بعضی از دانشگاه‌ها به چاپ رسیده است. بعضی از این کتب سال‌ها از چاپ اولیه آنها می‌گذرد و مورد بازبینی مجدد نیز قرار نگرفته‌اند. برخی به اندازه کافی از اشکال مرتبط با موضوعات ارائه شده استفاده نکرده‌اند یا به دلیل تکثیر سیاه‌وسفید کیفیت عکس‌ها کاهش پیدا کرده است. همه این عوامل سبب می‌شود که دانشجو علاوه بر کتاب درسی، از اطلس رنگی نیز استفاده کند.

در کتابی که در دست مطالعه دارید، تمام مطالب و نکات مهم مورد نیاز دانشجویان در درس آناتومی عمومی، با پرهیز از گزافه‌گویی و به زبان ساده بیان شده است. رنگ‌بندی رئوس مطالب از نظم خاصی برخوردار است. به هر یک دانشجو با یک نگاه به اجمالی به عنوان یک مطلب، تمام اطلاعات دسته بندی شده مربوط به آن عنوان را به راحتی درک می‌کند. به منظور دقت بیشتر خواننده نکات مهم موجود در هر مطلب به صورت **Bold** و Under line نشان داده شده است که دانشجو می‌تواند در پایان هر بخش با مراجعه به این نکات بخش را مرور کلی نماید.

در این کتاب سعی شده است که در کنار تمام اصطلاحات آناتومی، واژه انگلیسی معادل آن نیز نوشته شود. با این شیوه نگارش علاوه بر اینکه دانشجو اصطلاح انگلیسی هر واژه را می‌آموزد، از آنجایی که نام‌گذاری اطلس‌های آناتومی معمول به زبان انگلیسی است، این باعث می‌شود خواننده در پیدا کردن مطالب از روی اشکال به مشکل برخورد نکند. از طرفی برخی کتب آناتومی به‌طور هم‌زمان از واژگان انگلیسی و لاتین استفاده می‌کنند و این سبب سردرگمی دانشجویان به‌ویژه در درس آناتومی عمومی می‌شود. برای جلوگیری از این مشکل سعی شده تا حد امکان به جای کلمات لاتین از کلمه انگلیسی معادل آن استفاده شود.

اشکال موجود در این کتاب با دقت و ظرافت خاصی، از بهترین اطلس‌های آناتومی موجود انتخاب شده‌اند. جهت درک بهتر دانشجو تمام مطالب اضافی اشکال حذف شده‌اند و در بعضی موارد مطالبی به آنها اضافه شده است. این باعث می‌شود دانشجو با یک نگاه اجمالی به اشکال تمام مطالب ارائه شده در متن را درک نماید.

در پایان هر فصل ۳ نمونه سؤال تستی، تشریحی و پاسخ به اشکال گذاشته شده است که دانشجو می‌تواند خود را در پایان هر فصل ارزیابی کند و میزان تسلط خود را به مطالب مورد سنجش قرار

نگارنده خود را سپاسگزار دو بزرگمرد علوم تشریح می‌داند. جناب آقای دکتر سید حسن افتخار واقفی و جناب آقای دکتر سید نورالدین نعمت الهی ماهانی، انسانهای فرهیخته‌ای که دریچه دانش علوم تشریح را بر وی گشودند و راه و رسم انسان بودن را به وی آموختند. امید است نگارش این کتاب مورد عنایت و قبول اساتید بزرگوار و دانشجویان عزیز قرار گیرد. در پایان از همکاران گرانقدر و دانشجویان عزیز خواهشمندم نکات اصلاحی و نظرات ارزشمند خویش را در راه اصلاح این کتاب از اینجانب دریغ نفرمایند.

دکتر فاطمه سیدی

تابستان ۹۸

www.ketab.ir

۷	پیش گفتار.....
۹	فصل اول استخوان شناسی.....
۱۱	بخش اول استخوان های اندام فوقانی.....
۲۲	بخش دوم استخوان های اندام تحتانی.....
۳۲	بخش سوم استخوان های ستون مهره ای و قفسه سینه.....
۴۲	بخش چهارم استخوان های مجمله.....
۵۳	سؤالات فصل اول.....
۵۸	فصل دوم مفاصل.....
۶۲	بخش اول مفاصل اندام فوقانی.....
۶۵	بخش دوم مفاصل اندام تحتانی.....
۶۸	بخش سوم مفاصل ستون مهره ای و مجمله.....
۷۰	سؤالات فصل دوم.....
۷۲	فصل سوم عضلات.....
۷۴	بخش اول عضلات اندام فوقانی.....
۸۷	بخش دوم عضلات اندام تحتانی.....
۹۷	بخش سوم عضلات تنه.....
۱۰۳	بخش چهارم عضلات سر و گردن.....
۱۰۹	سؤالات فصل سوم.....
۱۱۲	فصل چهارم دستگاه عصبی.....
۱۱۵	بخش اول نخاع و ساقه مغز.....
۱۲۴	بخش دوم مغز قدامی.....
۱۳۲	بخش سوم دستگاه عصبی محیطی.....
۱۴۳	بخش چهارم دستگاه عصبی خودمختار.....
۱۴۶	سؤالات فصل چهارم.....
۱۵۱	فصل پنجم دستگاه گردش خون.....
۱۴۹	بخش اول قلب.....
۱۵۷	بخش دوم سرخرگ ها.....
۱۶۶	بخش سوم سیاهرگ ها.....
۱۷۰	سؤالات فصل پنجم.....
۱۷۳	فصل ششم دستگاه تنفس.....
۱۷۹	سؤالات فصل ششم.....

۱۸۱	فصل هفتم دستگاه گوارش
۱۹۷	سؤالات فصل هفتم
۱۹۹	فصل هشتم دستگاه ادراری تناسلی
۱۹۹	بخش اول دستگاه ادراری
۲۰۴	بخش دوم دستگاه تناسلی مرد
۲۱۱	بخش سوم دستگاه تناسلی زن
۲۲۰	فصل نهم حواس ویژه
۲۲۰	بخش اول دستگاه بینایی
۲۲۷	بخش دوم دستگاه تعادلی شنوایی
۲۳۴	سؤالات فصل نهم
۲۳۶	منابع
۲۳۸	واژه نامه

پیش گفتار

علم تشریح Anatomical science (کالبدشناسی) یکی از شاخه‌های علوم زیستی است که به مطالعه بخش‌های گوناگون بدن انسان می‌پردازد. در تقسیم‌بندی مرسوم در آموزش پزشکی، علم تشریح به سه زیر شاخه **گروس آناتومی Gross Anatomy**، **بافت‌شناسی Histology** و **جنین‌شناسی Embryology** تقسیم می‌شود.

شاخه گروس آناتومی Gross Anatomy: به بررسی ساختارهای بدن انسان با استفاده از جسد Cadaver و بدون استفاده از میکروسکوپ می‌پردازد.

بافت‌شناسی Histology: به بررسی میکروسکوپیکی اجزای بدن انسان می‌پردازد و در واقع بافتها و اجزای تشکیل‌دهنده آن را از لحاظ میکروسکوپیکی مورد بررسی قرار می‌دهد.

جنین‌شناسی Embryology: مراحل تکاملی انسان را از زمان تشکیل تخم تا هنگام تولد مورد بررسی قرار می‌دهد.

برای بررسی آناتومیکی اجزای بدن ما، است یک موقعیت تشریحی ثابت برای تمام فراگیران علم آناتومی تعریف شود تا با استفاده از آن بتوانیم اجزاء و عناصر تشکیل‌دهنده بدن را توصیف کرد.

وضعیت تشریحی Anatomical position

به‌طور قراردادی بدن انسان، جسد، تصاویر تشریحی و کلیه عناصر مورد بررسی در آناتومی در وضعیتی تصور می‌شوند که شخص به حالت خبردار روی پا ایستاده و کف دست‌ها به‌طرف ما می‌باشد. به‌طوری‌که انگشت شست در طرف خارج و انگشت کوچک در طرف داخل قرار دارد.

برای تعیین موقعیت اجزای بدن وضعیت قرارگیری آنها نسبت به یکدیگر صفحاتی را به‌صورت فرضی از بدن عبور می‌دهیم که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

صفحه سائیتال Sagittal plane: صفحه‌ایست که به‌صورت عمود از فرق سر و زانو می‌کند و بدن را به دو نیمه‌ی راست و چپ تقسیم می‌کند. هرچه عضوی به این صفحه نزدیک‌تر باشد، در موقعیت داخلی Medial و هرچه از آن دورتر باشد، در موقعیت خارجی Lateral قرار دارد. به‌عنوان مثال انگشت شست پا در موقعیت داخلی و انگشت کوچک در موقعیت خارجی قرار دارد.

صفحه کرونال Coronal plane: یا صفحه پیشانی Frontal plan صفحه‌ایست به‌موازات پیشانی که به‌صورت عمود از فرق سر عبور می‌کند و بدن را به دو بخش جلویی Anterior و عقبی Posterior تقسیم می‌کند. به‌عنوان مثال استخوان جناغ سینه در جلو Anterior و قلب در عقب Posterior قرار دارد.

صفحه عرضی Transvers plan: یا صفحه افقی Horizontal plan صفحه‌ایست به‌موازات افق که از بدن عبور می‌کند و آن را به دو بخش بالایی Superior و پایینی Inferior تقسیم می‌کند.

سایر اصطلاحات آناتومی

نزدیک به مبدأ و دور از مبدأ **Proximal & Distal**: هرچه عضوی یا بخشی از آن به ریشه بدن نزدیکتر باشد، در موقعیت Proximal و هرچه از آن دورتر باشد، در موقعیت Distal قرار دارد. به عنوان مثال بند اول انگشتان پروگزیمال و بند آخر انگشتان دیستال است.

سطحی و عمقی **Superficial & Deep**: هرچه عضوی به سطح بدن نزدیکتر باشد، در موقعیت سطحی Superficial و هرچه عضوی به عمق بدن نزدیکتر باشد، در موقعیت عمقی (profundus) Deep قرار دارد. به عنوان مثال پوست بدن سطحی و عضلات عمقی می باشند.

درونی و بیرونی **Internal & External**: هرگاه عضوی به طرف حفرات بدن باشد، در موقعیت درونی Internal و اگر در خارج حفرات بدن باشد در موقعیت بیرونی External قرار دارد. به عنوان مثال مغز در موقعیت درونی و پوست در بیرون جمجمه قرار دارد.

www.ketablib.ir